

Status i značaj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira

prof. dr. sc. Mile Dželalija
Sveučilište u Splitu

Reforme u Europi i HR

Niz reformi u sustavu obrazovanja – u Europi, pa tako i u HR

Npr. u Hrvatskoj:

- **HNOS**
- **Državna matura**
- **Bolonjski proces**
  - **3 razine** (ali u Hrvatskoj – i nekim drugim zemljama – uvedene dodatne među-razine)
  - **2 vrste studija** (tzv. sveučilišni i stručni)
- **Kvalifikacijski okvir**

Bolonjski proces i kvalifikacijski okvir

Kakav sustav obrazovanja? – uobičajeni i cjeloživotno učenje

- Jednostavan, razumljiv, jasan, prohodan, mjerljiv, usporediv, prihvatljiv, ... – kvalitetan
- Hrvatski kvalifikacijski okvir – HKO
  - (eng. *Croatian Qualifications Framework – CROQF*)

→ Polazne osnove HKO

- ožujak 2006.: HKO radna grupa (RG) osnovana MZOŠ-om
  - započela priprema razvoja HKO
  - uključeno cjelokupno obrazovanje (od osnovne škole do visokog obrazovanja)
- prosinac 2006.: prvi prijedlog Polaznih osnova HKO
- studeni 2006. – ožujak 2007.: prezentirano i diskutirano s najvažnijim partnerima
- travanj 2007.: prijedlog polaznih osnova → Vlada RH

→ lipanj 2007.: manje izmjene – konačni prijedlog

8 (9) seminara/skupova/sastanaka:

- MGRP, Zagreb, 12. prosinca 2006. (~10 sudionika MGRP)
- MZOŠ, Zagreb, 18. prosinca 2006. (~30 sudionika VO)
- HOK/ETF, Zagreb, 22. prosinca 2006. (~100 sudionika)
- Uni-Osijek, 9. ožujka 2007. (~130 sudionika)
- EC Brussels, 21. ožujka 2007. (~40 sudionika, EQF IPG)
- Uni-Rijeka/IMO-Zagreb, 18. svibnja 2007. (~130 sudionika)
- LLL, Dubrovnik, 26. svibnja 2007. (~10 sudionika)
- CARDS 2003, Bjelolasica, 3. srpnja 2007. (~40 sudionika)
- Uni-Zadar, 6. srpnja 2007.

Osnovni pojmovi (1)

- 1 Cjeloživotno učenje (*Lifelong Learning*)
- 2 Kompetencije (*Competences*)
- 3 Znanje (*Knowledge*)
- 4 Vještine (*Skills*)
- 5 Kompetencije u užem smislu (*Competences*)
- 6 Europski kvalifikacijski okvir (*European Qualifications Framework*)
- 7 Nacionalni kvalifikacijski okvir (*National Qualifications Framework*)
- 8 Hrvatski kvalifikacijski okvir (*Croatian Qualiications Framework*)

Osnovni pojmovi (2)

- 9 Kvalifikacija (*Qualification*)
- 10 Vrsta kvalifikacija (*Award-type*), npr. prvostupnik
- 11 Naziv kvalifikacije (*Named award*), npr. magistar matematike
- 12 Razine (i podrazine) kvalifikacija (*Reference levels*)
- 13 Mjerljivi pokazatelji razina (*Level indicators/Descriptors*)
- 14 Ishodi učenja (*Learning outcomes*)
- 15 ECTS-bod (*ECTS Credit*)
- 16 Vrsta obrazovnih programa (*Study programme type*), npr.
diplomski studij

Ciljevi HKO

- **razumijevanje** različitih vrsta kvalifikacija i njihovih odnosa
- **dostupnost** sustavu obrazovanja tijekom cijeloga života
- **jednostavnost** prepoznavanja, **vrednovanja** i priznavanja **inozemnih kvalifikacija**
- **prepoznavanje i priznavanje** hrvatskih kvalifikacija u **inozemstvu**
- **kvalitetna zapošljivost**
- **izgradnja sustava vrjednovanja i priznavanja** kompetencija stečenih na **radnome mjestu i drugim oblicima učenja**
- **unaprjeđenje suradnje** između različitih sudionika u obrazovanju
- **stvaranje jedinstvenoga sustava upravljanja kvalitete** postojećih i novih kvalifikacija
- **stvaranje razumljivog prikaza** obrazovnih postignuća za poslodavce, polaznike obrazovanja i roditelje
- **promoviranje** obrazovanja u Hrvatskoj

Načela pri izradi HKO

- **uvažavanje hrvatskoga nasljeđa i postojećega sustava obrazovanja**
- **uvažavanje smjernica EU i iskustava drugih zemalja** u izgradnji njihovih kvalifikacijskih okvira
- **priprema društva za europsku integraciju**
- **transparentnost** postojećih i novih kvalifikacija
- **jasnoća pripadnosti razini i vrsti kvalifikacije**
- **višesmjerna prohodnost** kompetencija
- **jednakost obrazovnih mogućnosti**
- **partnerstvo** državnih institucija, poslodavaca, sindikata i provoditelja obrazovanja
- **otvorenost** za daljnju **dogradnju** Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

Elementi definiranja razina u HKO

- **poveznicama** s razinama **EQF**
- **mjerljivim pokazateljima ishoda učenja**
- **obujmom ishoda učenja**
- **vrstama kvalifikacija** koje pripadaju određenoj razini
- **reguliranim načinima stjecanja** određenih vrsta kvalifikacija
- **mogućnostima višesmjernih prohodnosti**
- **nazivima kvalifikacija**
- **i drugim relevantnim elementima**

Razine (i podrazine)

HKO ima 8 razina, s 4 dodatne podrazine (ukupno 12)

- **8 razina kao u EQF, i**
- **dodatne 4 podrazine – odraz naše posebnosti**
- **razine (i podrazine) su:**
  - **1** – **1 u EQF**
  - **2** – **2**
  - **3** – **3**
  - **4.1; 4.2** – **4**
  - **5.1; 5.2** – **5 (Short cycle)**
  - **6** – **6 (First Bologna cycle – BSc)**
  - **7.1; 7.2** – **7 (Second Bologna cycle – MSc)**
  - **8.1; 8.2** – **8 (Third Bologna cycle – PhD)**

(8.1 je "stari" magistar znanosti)

Razine HKO(1)

uz primjer stjecanja

1. **razina** (1 prema EQF): završetkom osnovne škole
2. **razina** (2 prema EQF): završetkom programa strukovnoga osposobljavanja za jednostavne poslove
3. **razina** (3 prema EQF): završetkom jednogodišnjih ili dvogodišnjih srednješkoljskih programa
4. **razina, 2 podrazine:**
  - 4.1 (4 prema EQF): položenim završnim ispitom nakon završetka 3-godišnjega srednješkoljskog programa
  - 4.2 (4 prema EQF): položenim završnim ispitom, odnosno državnom maturom nakon završetka 4-godišnjega srednješkoljskog programa
5. **razina, 2 podrazine:**
  - 5.1 (5 prema EQF): završetkom poslijesrednjoškolskih programa usavršavanja

Razine CROQF (2)

uz primjer stjecanja

- **5.2** (5 prema EQF): završetkom stručnih studija (više od 120, a manje od 180 ECTS bodova)

6. razina (6 prema EQF): završetkom preddiplomskih i stručnih studija (od 180 do 240 ECTS bodova)

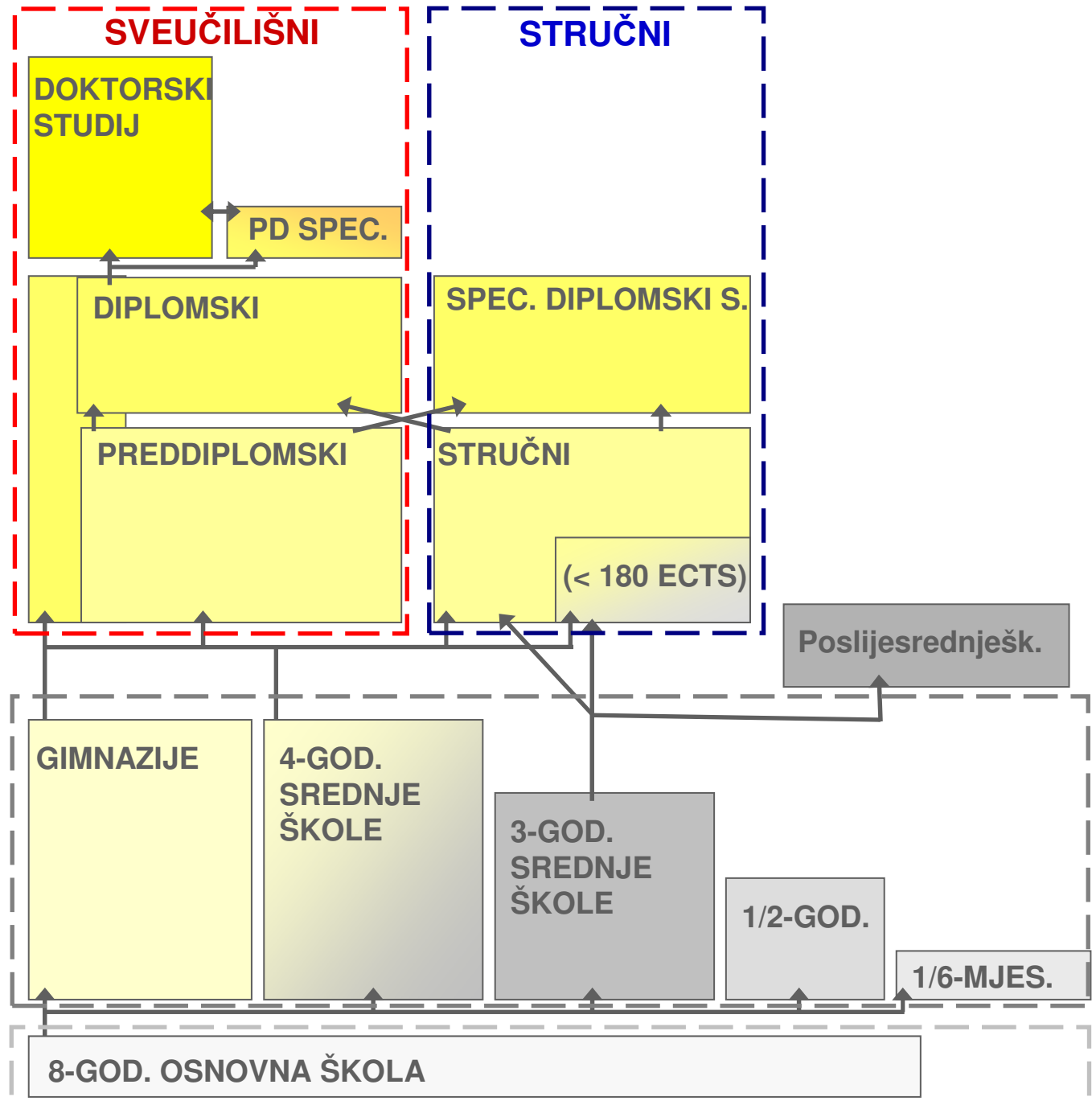
7. razina, s 2 podrazine:

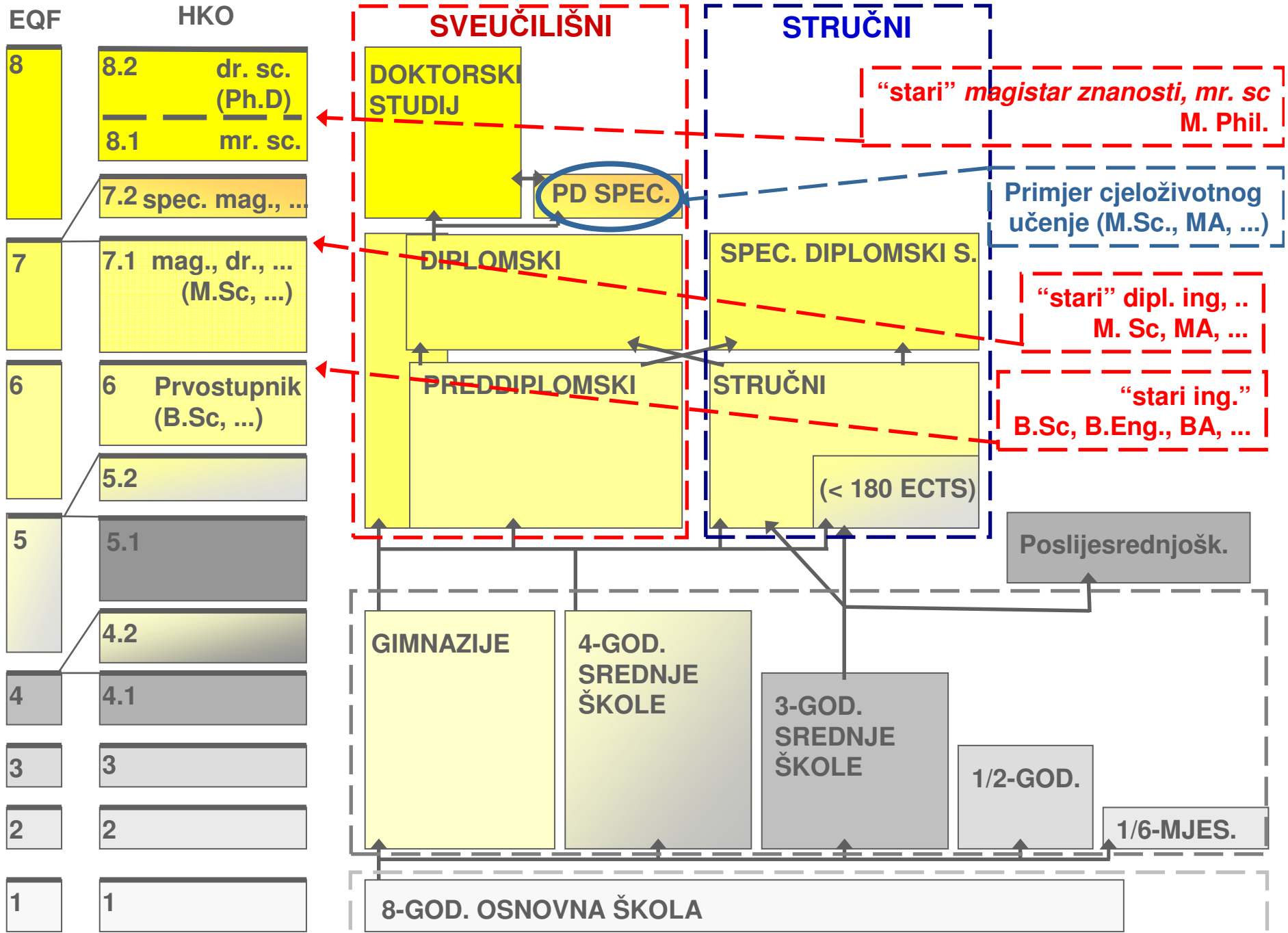
- **7.1** (7 prema EQF): završetkom diplomskih i specijalističkih diplomskih stručnih studija (najmanje 300 ECTS bodova, ukupno)
- **7.2** (7 prema EQF): završetkom poslijediplomskih specijalističkih studija (od 60 do 120 ECTS bodova)

8. razina, s 2 podrazine:

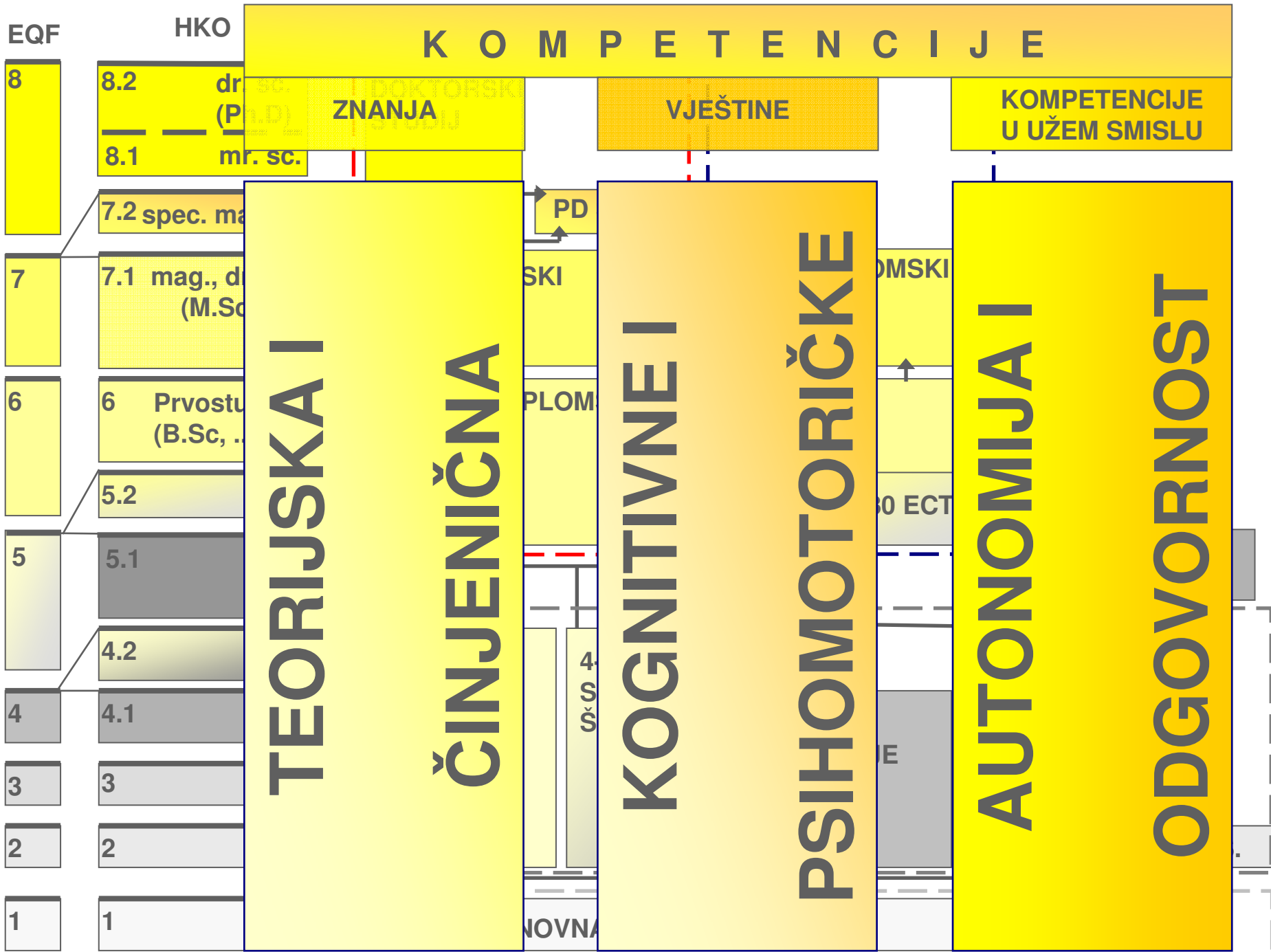
- **8.1** (8 prema EQF): *završetkom dosadašnjih poslijediplomskih znanstvenih (magistarskih) studija*
- **8.2** (8 prema EQF): završetkom poslijediplomskih doktorskih studija ili obranom doktorske disertacije izvan studija

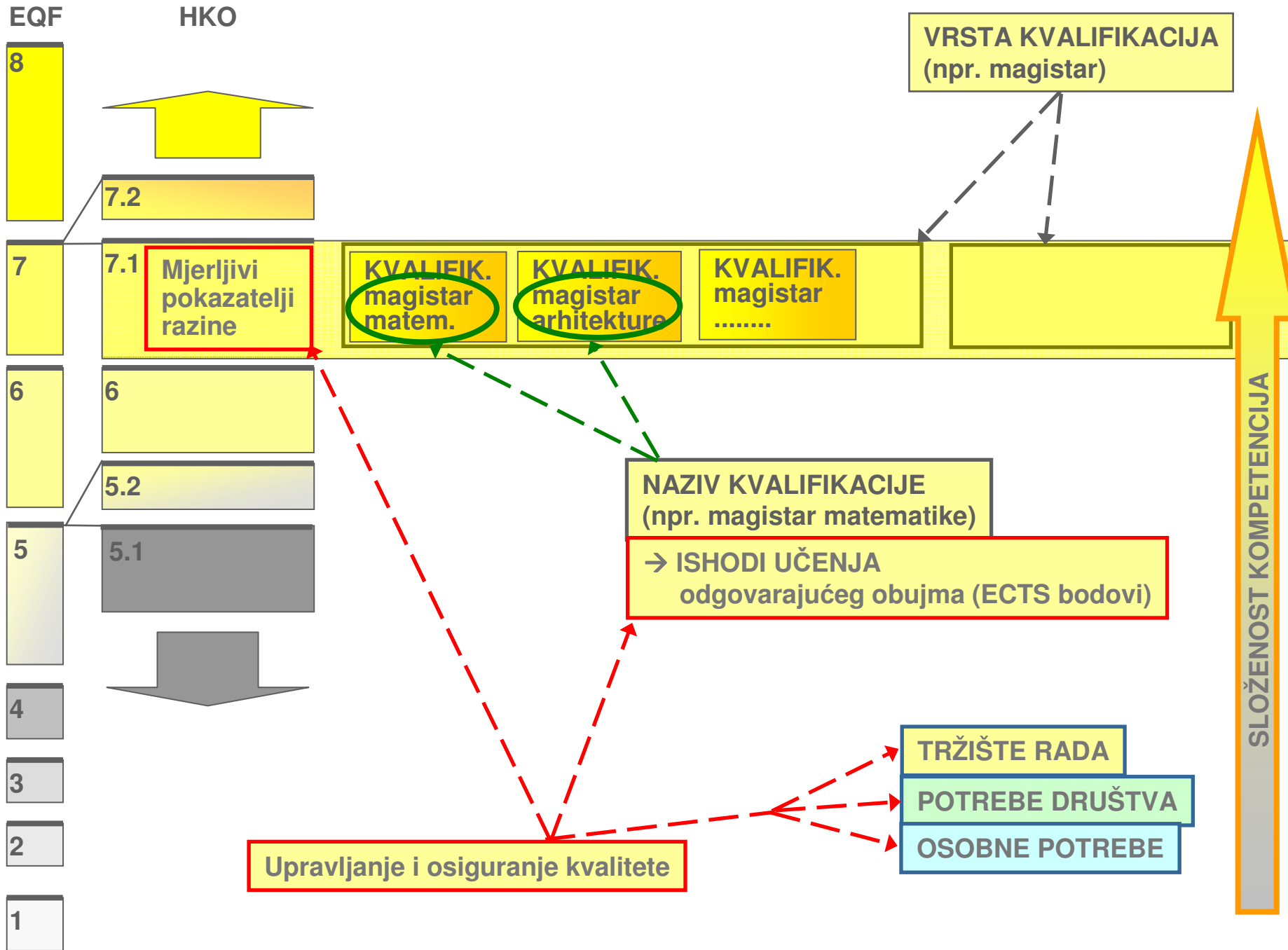
EQF	HKO
8	8.2 dr. sc. (Ph.D) 8.1 mr. sc.
	7.2 spec. mag., ...
7	7.1 mag., dr., ... (M.Sc, ...)
6	6 Prvostupnik (B.Sc, ...)
	5.2
5	5.1
	4.2
4	4.1
3	3
2	2
1	1

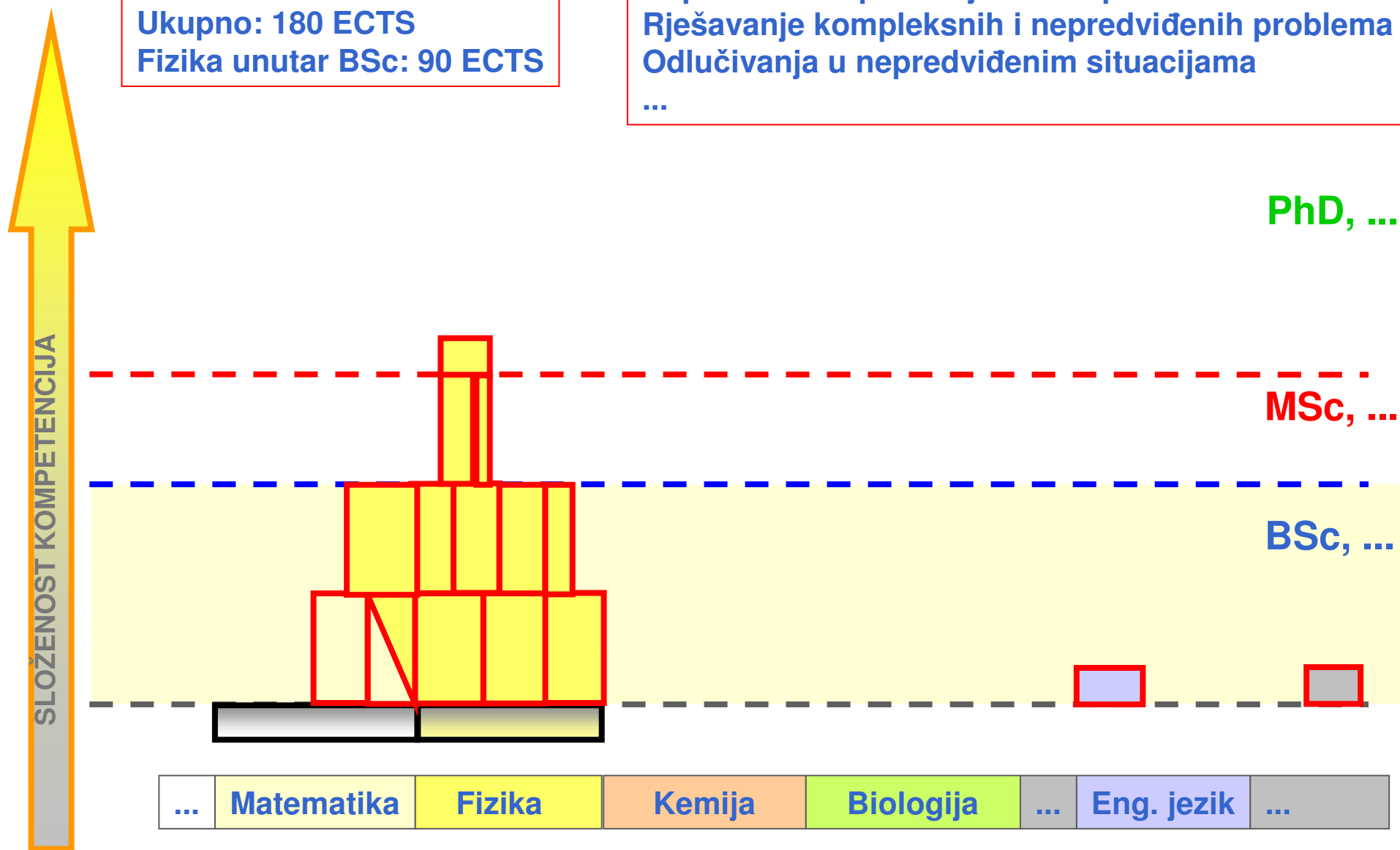

Kvalifikacija prvostupnika struke (npr. prvostupnik fizike) ?

Ukupno: 180 ECTS
Fizika unutar BSc: 90 ECTS

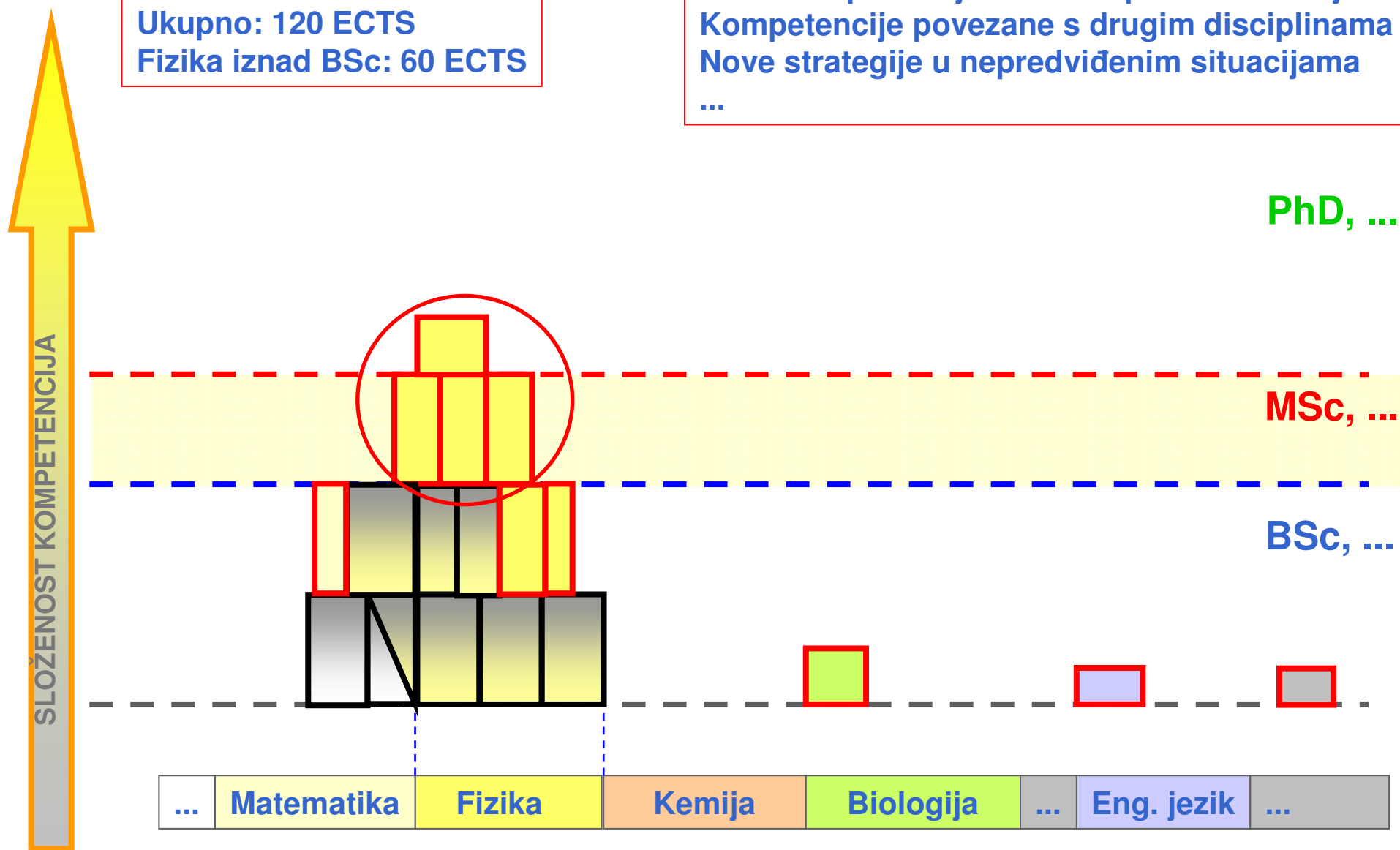
Napredne kompetencije u disciplini
Rješavanje kompleksnih i nepredviđenih problema
Odlučivanja u nepredviđenim situacijama
...

Kvalifikacija magistra struke (npr. magistar fizike) ?

Ukupno: 120 ECTS
Fizika iznad BSc: 60 ECTS

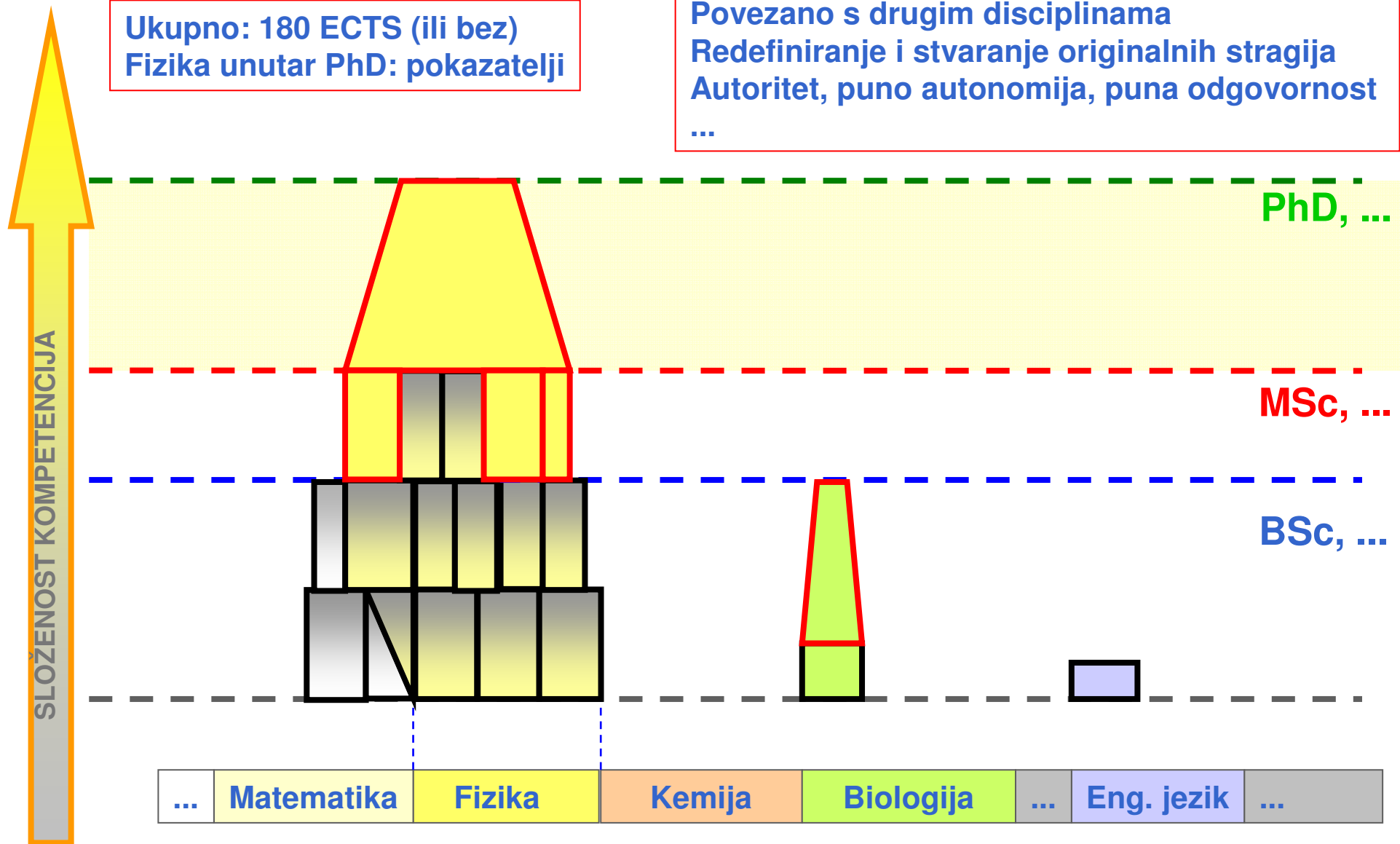
Neke kompetencije na fronti poznatih znanja
Kompetencije povezane s drugim disciplinama
Nove strategije u nepredviđenim situacijama
...

Kvalifikacija doktora znanosti (npr. doktor fizike) ?

Ukupno: 180 ECTS (ili bez)
Fizika unutar PhD: pokazatelji

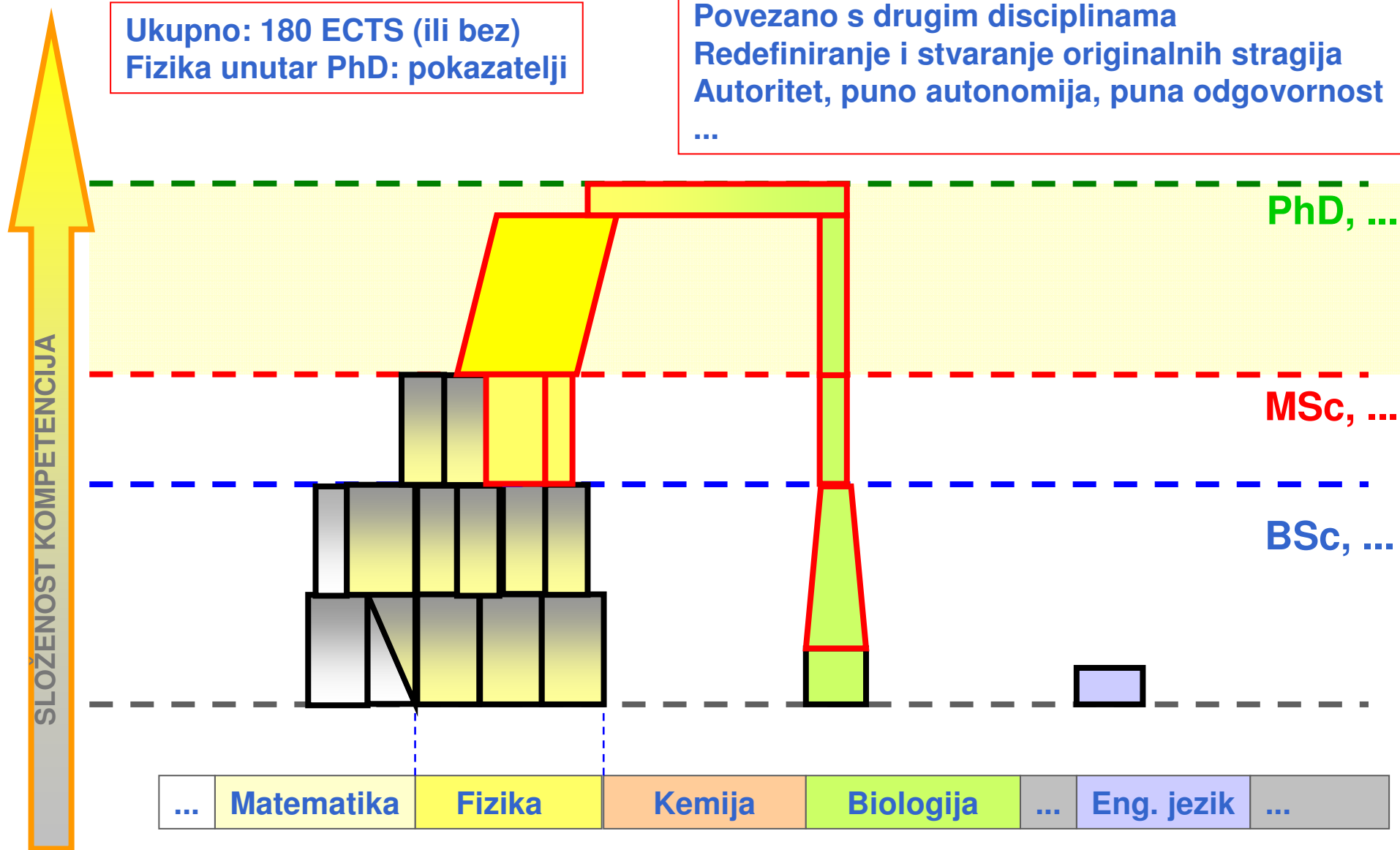
Kompetencije na fronti (osnova za istraživanja)
Povezano s drugim disciplinama
Redefiniranje i stvaranje originalnih stragija
Autoritet, puno autonomija, puna odgovornost
...

Kvalifikacija doktora znanosti (npr. doktor fizike) ?

Ukupno: 180 ECTS (ili bez)
Fizika unutar PhD: pokazatelji

Kompetencije na fronti (osnova za istraživanja)
Povezano s drugim disciplinama
Redefiniranje i stvaranje originalnih stragija
Autoritet, puno autonomija, puna odgovornost
...

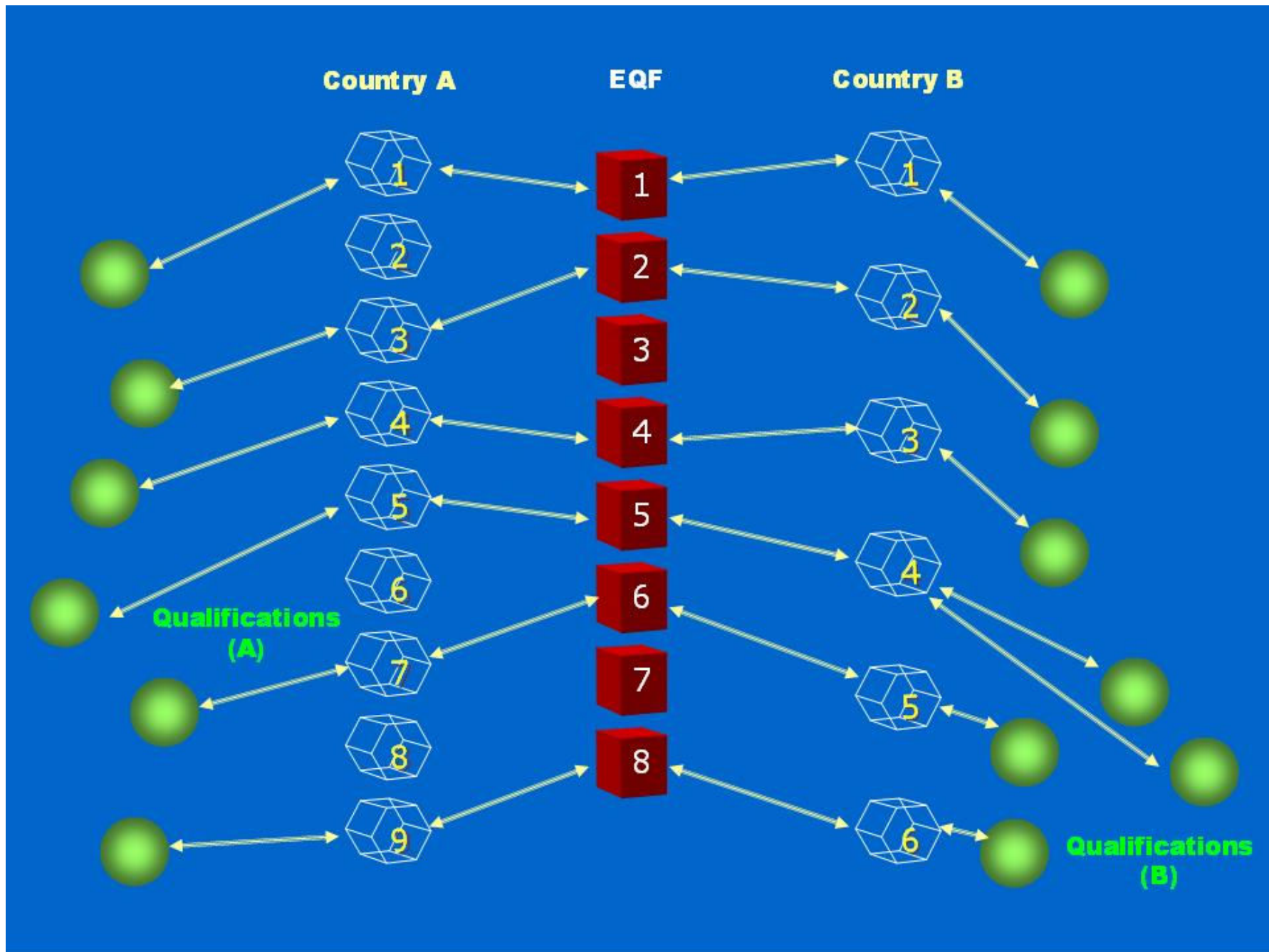

EQF uvodi skup zajedničkih **načela, postupaka i smjernica** za mnoge oblike suradnje različitih partnera s naglaskom na nužnost ustrojavanja nacionalnih sustava **upravljanja i osiguranja kvalitete**.

EQF će posebno pridonositi:

- **boljem razumijevanju** sustava kvalifikacija u svim europskim zemljama
- **jasnome i jednostavnome priznavanju inozemnih kvalifikacija** i poticanju **mobilnosti građana**
- **upravljanju i osiguranju kvalitete školskog/obrazovanog sustava**
- **razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira.**

EQF ima **8 razina** kvalifikacija.

Škotskim kvalifikacijskim okvirom uvedeno je **12 razina**.

Posebno su pazili na stručne i profesionalne vještine, stupanj povezivanja, samostalnost i kreativnost, opseg složenosti primjene znanja i vještina te ulozi osobe koja je stekla te kvalifikacije u odnosu na druge osobe u obavljanju zadaća na radnim mjestima ili tijekom učenja.

Osnovna razina (razina 1) predstavlja (zapravo) **nultu** razinu kompetencija – nije opisana mjerljivim pokazateljima.

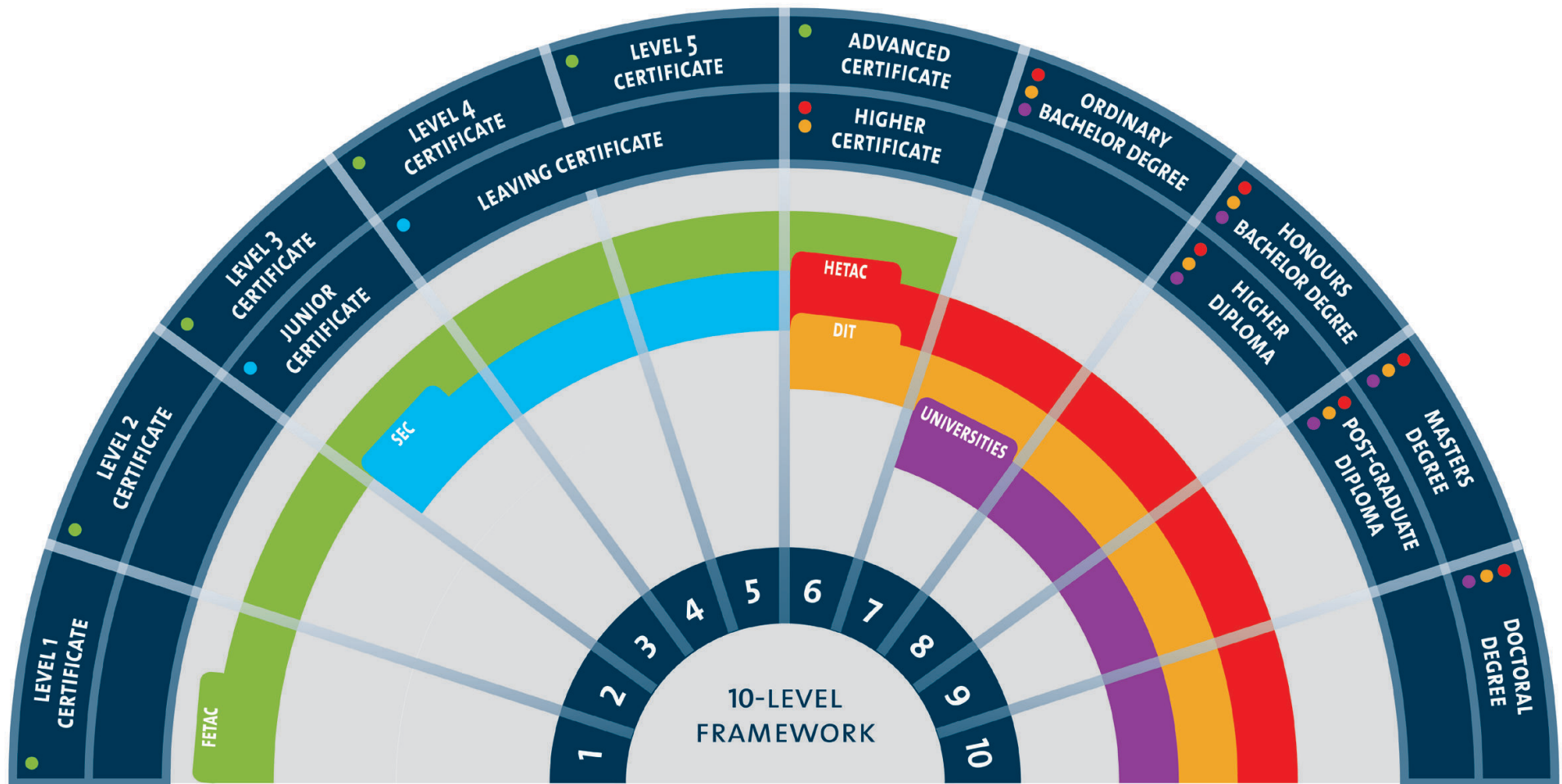
Sve ostale razine iskazane su mjerljivim pokazateljima kojima se opisuju opći ishodi učenja, podijeljeno u nekoliko kategorija.

Irski kvalifikacijski okvir uvodi **10 razina** gdje se sve temelje na uvedenim standardima znanja, vještina i kompetencija u užem smislu.

Ovih 10 razina obuhvaća sve kvalifikacije koje se stječu u akreditiranim školama, centrima različitih oblika obrazovanja, sveučilištima te radnim mjestima i društvu općenito.

Kompetencije koje se stječu iskustvom **na radnom mjestu** ili drugim neformalnim načinima učenja su također **priznata** Irskim kvalifikacijskim okvirom.

Istaknuli su i posebnu brigu za **sustav osiguranja i upravljanja kvalitetom**.

National Framework of Qualifications

INITIAL MAJOR AWARD-TYPES AND AWARING BODIES

KEY

- FETAC - Further Education and Training Awards Council
- SEC - State Examinations Commission (Dept. of Education & Science)
- HETAC - Higher Education and Training Awards Council
- DIT - Dublin Institute of Technology
- Universities

Naznake su da će slovenski kvalifikacijski okvir imati **8 razina**, od čega se 2 dijele na ukupno 4 podrazine:

- Razina 1: Osnovnoškolsko obrazovanje nižega stupnja / nedovršena osnovna škola
- Razina 2: Osnovnoškolsko obrazovanje višega stupnja / dovršena osnovna škola
- Razina 3: Niže strukovno obrazovanje
- Razina 4: Srednje strukovno obrazovanje
- Razina 5: Srednje tehničko i drugo stručno obrazovanje te opće obrazovanje

- Razina 6: Visokoškolsko obrazovanje prve razine:
  - podrazina 6.1: Viša škola (nekadašnja) / više stručno obrazovanje
  - podrazina 6.2: Visokoškolsko obrazovanje prvoga stupnja / specijalistički stručni studij
- Razina 7: Visokoškolsko obrazovanje druge razine
- Razina 8: Visokoškolsko obrazovanje treće razine:
  - podrazina 8.1: Poslijediplomski znanstveni magistarski (mr.sc.) studij (nekadašnji) / specijalistički sveučilišni studij (nekadašnji)
  - podrazina 8.2: Doktorski studij

Daljnje aktivnosti

- Nova HKO RG eksperata (svih važnih partnera) – uskoro
- RG će definirati sve zajedničke elemente i mjerljive pokazatelje razina, koji će činiti osnovu za razvoj detaljnih opisa svih kvalifikacija, zasnovanih na mjerljivim ishodima učenja i kompetencijama
- Novi elementi (npr. **klase kvalifikacija**, ...)
- Cjelokupni HKO cjeloživotnog učenja očekuje se u **2009.**

HKO je podloga za:

- **provedbu započetih reformi** u cjelokupnome sustavu obrazovanja (Bolonjski proces i druge reforme)
- za ustrojavanje **kvalitetnoga cjeloživotnog učenja** – što čini okosnicu društva temeljenog na znanju,
- za stvaranje **snažnih sveučilišta i škola**, te
- za ustrojavanje jedinstvenoga sustava **upravljanja kvalitetom**

Izrada cjelovitog HKO – projekt Vlade RH i aktivnog sudjelovanja svih nadležnih ministarstava, socijalnih partnera i sudionika obrazovanja.

→ HKO – očekuje se u 2009. godini.